

Regeringens skrivelse 2013/14:218

Partnerskapsöverenskommelsen

Skr.
2013/14:218

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 10 april 2014

Fredrik Reinfeldt

Annie Lööf
(Näringsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen har i bred samverkan med berörda aktörer på nationell, regional och lokal nivå tagit fram en partnerskapsöverenskommelse för EU:s struktur- och investeringsfonder i Sverige (ESI-fonderna).

Partnerskapsöverenskommelsen ska fungera som ett övergripande ramverk och strategiskt dokument för ESI-fondernas genomförande i medlemslandet. Den syftar till en förbättrad samordning mellan ESI-fonderna, att undvika överlappning dem emellan, och att insatta medel ska ge största möjliga effekt.

I skrivelsen redovisar regeringen bakgrunden till partnerskapsöverenskommelsen och hur den har tagits fram i Sverige. Vidare sammanfattas överenskommelsens huvudsakliga innehåll, nya begrepp förklaras och verktyg presenteras. Skrivelsen visar också de övergripande svenska prioriteringarna, nationella målen, partnerskapet och ansvarsförhållanden för arbetet under programperioden 2014–2020, med den gemensamma riktningen att uppfylla syftena med partnerskapsöverenskommelsen och uppnå målsättningarna i EU 2020-strategin.

Innehållsförteckning

1	Ärendet och dess beredning	3
2	Partnerskapsöverenskommelsen och ESI-fonderna i ett sammanhang	3
2.1	Varför en partnerskapsöverenskommelse?	3
2.2	Fyra struktur- och investeringsfonder finansierar program i Sverige	4
2.2.1	Europeiska regionala utvecklingsfonden	4
2.2.2	Europeiska socialfonden	4
2.2.3	Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	5
2.2.4	Europeiska havs- och fiskerifonden	5
2.3	ESI-fonderna ska bidra till EU 2020-målen	5
2.4	Utvecklingsbehov och tillväxtpotential i Sverige	7
2.4.1	Konkurrenskraft, kunskap och innovation	8
2.4.2	Hållbart effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt	8
2.4.3	Sysselsättning, anställbarhet och social inkludering	8
2.4.4	Den territoriella dimensionen	9
3	Prioriteringar, mål och principer	10
3.1	Finansieringsprioriteringar	10
3.2	Tematiska mål	10
3.3	Horisontella principer	13
3.3.1	Partnerskapsprincipen	13
3.3.2	Jämställdhet och icke-diskriminering	14
3.3.3	Hållbar utveckling	14
3.4	Territoriell utveckling	15
3.4.1	Lokalt ledd utveckling	16
3.4.2	Integrerad territoriell investering	16
3.4.3	Hållbar stadsutveckling	17
3.4.4	Gränsöverskridande samarbete	17
4	Villkor, genomförande och utvärdering	18
4.1	Förhandsutvärdering	18
4.2	Koordinering mellan ESI-fonder och andra instrument	18
4.3	Förhandsvillkor	19
4.4	Resultatreserv och översyn	19
4.5	Programmets genomförande och administration	19
4.6	Elektroniskt datautbyte	20
4.7	Åtgärder för att minska administrativ börda	21
5	Förväntade resultat	21
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 april	32

Regeringen fattade den 10 april 2014 beslut om att överlämna ett förslag till partnerskapsöverenskommelse till EU-kommissionen. Syftet med denna skrivelse är att beskriva framtagandet av partnerskapsöverenskommelsen, sammanfatta dess huvudsakliga innehåll och förklara nya begrepp och verktyg.

Den svenska partnerskapsöverenskommelsen har utarbetats i samverkan med berörda aktörer lokalt, regionalt och nationellt för att säkerställa en god dialog och förankring av prioriteringar och innehåll. Arbetet bedrivs gemensamt av de tre departement som är ansvariga för ESI-fonderna: Arbetsmarknadsdepartementet, Landsbygdsdepartementet och Näringsdepartementet.

Arbetet med att ta fram operativa program för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden har pågått parallellt med framtagandet av partnerskapsöverenskommelsen. Enligt regelverket är senaste datum för att överlämna partnerskapsöverenskommelsen till EU-kommissionen den 22 april 2014. Därefter har EU-kommissionen tre månader på sig från inlämnandet av partnerskapsöverenskommelsen att lämna sina synpunkter till medlemslandet och fyra månader efter inlämnandet att godkänna partnerskapsöverenskommelsen.

2 Partnerskapsöverenskommelsen och ESI-fonderna i ett sammanhang

2.1 Varför en partnerskapsöverenskommelse?

Inför programperioden 2014–2020 har Europaparlamentet och rådet, som ett led i arbetet med målsättningarna i Europa 2020-strategin, antagit ett gemensamt regelverk¹ för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden. Fundernas gemensamma namn är Europeiska struktur- och investeringsfonderna, ESI-fonderna. I det gemensamma regelverket åläggs bl. a. medlemsstaterna att ta fram en så kallad partnerskapsöverenskommelse mellan varje medlemsstat och EU-kommissionen.

Partnerskapsöverenskommelsen ska fungera som ett övergripande ramverk och strategiskt dokument för ESI-fundernas genomförande i

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Skr. 2013/14:218 medlemslandet. Den syftar till en förbättrad samordning mellan ESIfonderna och till att undvika överlappning dem emellan, för att få bästa möjliga effekt av insatta medel. En uttalad ambition för programperioden 2014–2020 är att arbetet på ett tydligare sätt ska sträva mot målen i EU 2020-strategin och i EU:s strategi för Östersjöregionen och i ökad grad kopplas till andra nationella och EU-finansierade program och verksamheter.

Partnerskapsöverenskommelsen innehåller de övergripande svenska prioriteringarna för programperioden 2014–2020 för att uppnå målsättningarna i EU 2020-strategin.

2.2 Fyra struktur- och investeringsfonder finansierar program i Sverige

2.2.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) bidrar till att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen i EU genom att utjämna regionala skillnader. I Sverige ska fonden, tillsammans med offentlig medfinansiering från nationell, regional och lokal nivå samt privat medfinansiering, finansiera åtta regionala och ett nationellt program. Insatserna inom de regionala strukturfondsprogrammen i Sverige ska primärt användas till att främja regional konkurrenskraft och hållbar tillväxt. Förutom betydande utvecklingsmedel som tillförs den regionala tillväxtpolitiken är strukturfondsprogrammen också ett instrument för samarbete över länsgränser med berörda aktörer kring en gemensam strategi i programområdena, vilket underlättar långsiktiga insatser som både bygger på regionala och nationella prioriteringar.

2.2.2 Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s huvudsakliga instrument för att främja en hög sysselsättningsnivå och fler och bättre arbeten för alla EU-medborgare. Fonden ska hjälpa såväl anställda och arbetslösa som företag i EU-länderna att bli bättre rustade att möta nya, globala utmaningar.

Insatserna inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden ska förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktigt ökad sysselsättning på lång sikt. Insatserna syftar till att stimulera kompetensutveckling som stärker individens ställning på arbetsmarknaden, oavsett anställningsform och tidslängd, och som bidrar till att tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens. Syftet med insatserna är vidare att öka övergången till arbete bland kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden, samt underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning.

2.2.3 Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Skr. 2013/14:218

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) syftar till att stärka en hållbar utveckling för landsbygden. Landsbygdsprogrammet ska stärka lantbrukets konkurrenskraft och förutsättningar för jobb på landsbygden, understödja miljö- och klimatarbetet och bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser. Genom detta främjas ett öppet landskap och detta bidrar till att utveckla den biologiska mångfalden i jord- och skogsbruket. Insatserna kan därigenom medverka till att nå miljö-kvalitetsmål. Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling bidrar också till att modernisera landsbygden och ge utrymme för den lokala initiativkraften.

2.2.4 Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) 2014–2020 är EU:s verktyg för att finansiera åtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken samt en del av den integrerade havspolitik. Havs- och fiskeriprogrammet syftar liksom fiskeriprogrammet under perioden 2007–2013 till att finansiera åtgärder som kan främja såväl långsiktigt hållbara fiskbestånd som ökad konkurrenskraft för företag med koppling till fiske- och vattenbrukssektorn. Det nya programmet kommer dock att ha ett bredare tillämpningsområde. En viktig nyhet är att programmet även kommer att finansiera vissa åtgärder som bidrar till målen för den integrerade havspolitik och till genomförandet av vetenskaplig datainsamling och fiskerikontroll. Detta kommer att innebära ett bredare och mer strategiskt angreppssätt vad avser vår havsmiljö och dess resurser.

2.3 ESI-fonderna ska bidra till EU 2020-målen

På samma sätt som andra insatser och reformer som görs på både EU-nivå och i medlemsstaterna är det viktigt att ESI-fondernas prioriteringar följer EU 2020-strategins prioriteringar och bidrar till att uppnå de mål som satts upp för 2020, enligt Europa 2020-strategin som EU:s stats- och regeringschefer enades om 2010. Detta fastställs i det gemensamma regelverkets inledning.

EU 2020-strategin bygger på följande tre prioriteringar som också är tänkta att förstärka varandra:

- Smart tillväxt: utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation.
- Hållbar tillväxt: främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Inkluderande tillväxt (tillväxt för alla): stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

En viktig del av strategin är de fem övergripande mål som slagits fast på EU-nivå. Målen ger en allmän bild av var EU bör befinna sig 2020.

Det finns även nationella mål som har satts upp i syfte att tydliggöra medlemsstaternas ansvar för att driva igenom nödvändiga reformer. De svenska nationella målsättningarna med avseende på EU 2020-strategin är i de flesta fall mer långtgående än EU:s överordnade mål.

Sverige ligger bra till i fråga om måluppfyllelse på de flesta områden, även i förhållande till de egna målsättningarna. Detta framgår i tabellen nedan där 2011 års siffror anges. Uppdaterade siffror presenteras årligen i det nationella reformprogrammet.

EU-mål	SE-mål	EU	SE
Sysselsättning			
En höjning av sysselsättningsgraden till 75 % för kvinnor och män i åldrarna 20–64 år, bl.a. genom ett ökat deltagande av ungdomar, äldre arbetstagare och lågkvalificerade arbetstagare samt en bättre integration av lagliga migranter.	En höjning av sysselsättningsgraden till väl över 80 % för kvinnor och män i åldrarna 20–64. Främst i grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, såsom unga och utrikes födda, genom att motverka långa tider utan arbete och en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad.	68,4 % (62,3% kvinnor och 74,5% män) (2012)	79,8% (77,2% kvinnor och 82,2% män) (2013)
FOU			
Förbättra villkoren för FoU särskilt i syfte att höja de kombinerade offentliga och privata investeringarna i FoU till 3 % av BNP .	Offentliga och privata investeringarna i FoU ska uppgå till ca 4 % av BNP .	2,06% av BNP (2012)	3,38% av BNP (2011)
Klimat och energi			
Minska utsläppen av växthusgaser med 20 % i förhållande till 1990 års nivåer.	Minska utsläppen av växthusgaser med 17 procent 2020 jämfört med 2005 och 40 % lägre 2020 jämfört med 1990. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter inom EU (EU-ETS).	-12,7 % jämfört med 1990 (2011)	-20% jämfört med 1990 (2012 prel.)

Öka de förnybara energikällornas andel av den slutliga energikonsumtionen till 20 % .	Andelen förnybar energi ska öka till 49 % .	14,1% (2012)	51% (2012 prel.)
En ökning av energi-effektiviteten med 20 % .	Minskad energiintensitet med 20 % till 2020 jämfört med 2008.	10,5% (2012)	-7,9% (2011)
Utbildning			
Minska antalet elever som i förtid avbryter sin skolgång till mindre än 10 % .	Andelen 18–24-åringar som inte avslutat gymnasie-studier och som inte studerar ska vara mindre än 10 % .	12,8 % (2012)	7,5 % (2012)
Öka den andel 30–34-åringar som avslutat eftergymnasial utbildning eller motsvarande till minst 40 % .	Andelen 30–34-åringar som har minst en tvåårig eftergymnasial utbildning ska uppgå till 40–45 % .	35,8 % (2012)	47,9 % (2012)
Fattigdom/social delaktighet			
Åtminstone 20 miljoner människor ska komma ur en situation där de riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning (ca 16 %)	Öka sociala delaktigheten genom att minska andelen utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till väl under 14 % .	16,1% (2011)	12,7% (2013)

2.4 Utvecklingsbehov och tillväxtpotential i Sverige

Dokumentet partnerskapsöverenskommelsen inleds med en analys av olikheter, utvecklingsbehov och tillväxtpotential i Sverige. Syftet med analysen är att belysa de utmaningar och möjligheter som ligger till grund för de prioriteringar som har gjorts och de mål som satts upp.

Analysen är indelad efter tre huvudsakliga prioriteringsområden: Främja konkurrenskraft, kunskap och innovation, Förstärka hållbart effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt samt Öka sysselsättningen, Främja anställbarhet och Förbättra tillgängligheten till arbetsmarknaden. Dessutom innehåller analysen en del som rör territoriella förutsättningar, obalanser och flaskhalsar samt slutligen en sammanfattning av utvärderingar, analyser och erfarenheter från innevarande programperiod. Nedan följer en kort sammanfattning av analysen.

2.4.1 Konkurrenskraft, kunskap och innovation

Sverige möter både utmaningar och möjligheter i och med internationalisering och internationell konkurrens. På kort sikt kan strukturomvändningar kräva insatser för att överbrygga förändrade förutsättningar för individer, branscher och orter. Företagen måste också kunna investera för att fortsätta att vara konkurrenskraftiga. Vikten av utbildning, forskning och innovation betonas. Eftersom tjänstesektorn genom åren fått en allt större betydelse för ekonomin blir det också viktigt med en vidgad syn på innovation och nya näringar. Storföretagens investeringar i forskning och utveckling (FoU) har minskat under 2000-talet, vilket har dragit ner den totala summan av FoU. Detta motiverar ytterligare insatser för att uppnå det svenska EU 2020-målet på 4 procent av BNP. På kommunal och regional nivå är det viktigt att attrahera och behålla kompetens, företag och kapital. För både företagen och de boende är bredband, fungerande transporter och entreprenörskap viktigt.

2.4.2 Hållbart effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt

Klimatmålsättningar har satts upp och arbete pågår med att minska utsläpp och öka energieffektiviteten. Klimatanpassning är en viktig utmaning då ett ändrat klimat bedöms innebära konsekvenser för Sverige. Biodiversitet är också en viktig utmaning och kräver insatser inom exempelvis både jord- och skogsbruk samt fiske. Vattenmiljöer och akvatiska ekosystem, både hav och sjöar, påverkas av både landbaserade aktiviteter och aktiviteter till havs, vilket många gånger kräver gränsöverskridande åtgärder. Ett exempel är samarbetet mellan länderna kring Östersjön som bl.a. syftar till att minska utsläppen i Östersjön.

2.4.3 Sysselsättning, anställbarhet och social inkludering

Sysselsättningspolitikens viktigaste uppgift är att varaktigt öka sysselsättningen. Sveriges sysselsättningsgrad närmar sig den svenska målsättningen för 2020, men utmaningar består när det gäller grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, såsom unga och utrikes födda. Den utdragna lågkonjunkturen har förstärkt de strukturella problemen på den svenska arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösheten har ökat och en del grupper har fått svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Hög arbetslöshet är en följd av att fler söker arbete samtidigt som efterfrågan på arbetskraft har varit dämpad. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män ska minska genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad. EU 2020-målet om att minska den andel av befolkningen som är i riskzonen för fattigdom eller social utestängning är också kopplat till deltagandet i arbetskraften. Vidare har utbildning och relevant kompetens en viktig roll i regeringens politik för full sysselsättning och en väl fungerande arbetsmarknad. Med relevant kompetens stärks individens ställning på arbetsmarknaden och möjligheterna förbättras att både byta yrke och bransch och att stanna kvar längre tid i arbetslivet.

Det finns en stor obalans i fråga om var i landet den ekonomiska aktiviteten är lokaliserad. Storstadsregionerna (Stockholm, Göteborg och Malmö) står tillsammans för 57 procent av BNP, vilket är en betydligt större koncentration än i många andra OECD-länder. Storstadsregionernas andel av rikets samlade ekonomi ökar dessutom över tid. Arbetspendlingen till dessa regioner (begreppet regioner avser i denna skrivelse ett samlingsbegrepp för olika typer av regioner som t.ex. landsdelar eller funktionella regioner) ökar. Det är därför viktigt att se på städer i ett funktionellt regionperspektiv.

Tillväxten sker dock även i delar av landet med mindre befolkning och i vissa fall i en högre takt än i storstadsregionerna. Denna tillväxt utanför storstadsregionerna är huvudsakligen baserad på utvinning av naturresurser och en global efterfrågan. Nyttjande av kultur samt natur- och kulturmiljöer för utveckling av besöksnäringen är också en bidragande orsak till denna tillväxt. De glesbefolkade delarna av landet har varaktiga utmaningar relaterade till de lokala och regionala marknadernas funktionsätt och tillgängligheten till andra nationella och internationella marknader. Glesheten medför också högre kostnader för både offentliga och kommersiella servicefunktioner, som är viktiga för invånarna och det lokala näringslivet.

Brister i transportinfrastrukturen kan begränsa omställningen och internationaliseringen av det regionala näringslivet. Tillgången till bredband med hög överföringshastighet är ojämnt fördelad i Sverige och de områden som saknar god tillgång till bredband riskerar att tappa i konkurrenskraft. På samma sätt är tillgången till e-tjänster i offentlig sektor ojämnt fördelad över landet.

I partnerskapsöverenskommelsen poängteras behovet av att det särskilda gleshetsstödet från EU till Övre Norrland och Mellersta Norrland kan kompensera och bidra till att minska några av de naturliga nackdelarna i norra Sverige. Glesheten och de långa avstånden innebär särskilda utmaningar. Såväl Övre som Mellersta Norrland är till följd av sina geografiska lägen samt sin glesa befolkningsstruktur starkt beroende av väl fungerande och robusta transportsystem och tillgång till en väl fungerande informations- och kommunikationsteknologi.

Samtidigt ska de förutsättningar som de glest befolkade regionerna har utnyttjas så att dessa regioner kan utvecklas. De naturliga förutsättningarna, i kombination med kompetens och hög nivå på tekniskt kunnande, kan ge konkurrensfördelar och bidra till att skapa förutsättningar för innovationer, tillväxt och sysselsättning, utjämna lägesnackdelar och stimulera innovationsutveckling, företagande och attraktivitet. De glest befolkade områdena är en viktig tillgång för investeringar inom miljö- och klimatområdet när det gäller produktion av förnybar energi. Det finns också ett behov av att diversifiera ekonomin för att göra den mindre sårbar för konjunkturerna i världsekonomin men också i syfte att attrahera arbetskraften att stanna kvar. Den glesa befolkningsstrukturen ger också förutsättningar som motiverar särskilt riktade företagsstöd inom ramen för regionalstödsriktlinjerna.

3 Prioriteringar, mål och principer

3.1 Finansieringsprioriteringar

ESI-fonderna är viktiga instrument för att hantera de utmaningar som Sverige står inför. För att säkerställa att befintliga fonder nyttjas på bästa sätt, var för sig men också komplementärt, har Sverige valt att fokusera på tre övergripande prioriteringar, starkt kopplade till EU 2020-målen. Tanken är att omsätta EU 2020-målen till prioriterade investeringar och samtidigt garantera ett resultatinriktat och kostnadseffektivt utnyttjande av EU:s medel.

EU-kommissionen har i sitt s.k. ståndpunktspapper från november 2012, ”Kommissionens ståndpunkt om utveckling av partnerskapsavtal och program i Sverige för perioden 2014–2020”, föreslagit de viktigaste finansieringsprioriteringarna för Sverige som syftar till att optimera användningen av ESI-fondernas medel under perioden. Den analys som är framtagen inom ramen för arbetet med partnerskapsöverenskommelsen har gett god vägledning i dialogen kring svenska prioriteringar. De tre övergripande svenska prioriteringarna nedan sammanfaller väl med EU-kommissionens.

- Främja konkurrenskraft, kunskap och innovation.
- Förstärka hållbart och effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt.
- Öka sysselsättningen, främja anställbarhet och förbättra tillgängligheten till arbetsmarknaden.

Med grund i regeringens prioriteringar har tematiska mål och åtgärder identifierats inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen. De utmaningar, mål och förväntade resultat som tagits fram utifrån detta framgår av tabellen i avsnitt 5 i denna skrivelse.

3.2 Tematiska mål

Enligt det gemensamma regelverket och de fondspecifika reglerna, ska medlemsstaterna koncentrera stödet på insatser som ger största möjliga mervärde i relation till EU 2020-strategin, de särskilda territoriella utmaningarna, utmaningar som identifierats i Nationella reformprogrammet samt de relevanta landsspecifika rekommendationerna.

Det gemensamma regelverket presenterar elva tematiska mål som medlemsstaterna har fått möjlighet att välja mellan. Sverige har sammantaget valt att tillämpa tio tematiska mål. I två tabeller nedan redovisas den indikativa fördelningen av medel per tematiskt mål under respektive program. Det fondspecifika regelverket för Europeiska havs- och fiskerifonden är i april 2014 ännu inte antaget, därför kan inte heller tillgängliga medel redovisas i tabellen.

De valda tematiska målen kopplar till finansieringsprioriteringarna på följande sätt:

Till prioriteringen att främja konkurrenskraft, kunskap och innovation kopplar de tematiska målen: 1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, 2. Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik samt 3. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.

Till prioriteringen att förstärka hållbart och effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt kopplar följande tematiska mål: 4. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer, 5. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar samt 6. Skydda miljön samt främja en hållbar användning av resurser.

Till prioriteringen att öka sysselsättningen, främja anställbarheten och förbättra tillgängligheten till arbetsmarknaden kopplar följande tematiska mål: 8. Främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet, 9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdomen samt 10. Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande.

Tematiskt mål 7. Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinfrastuktur, kan kopplas till alla tre prioriteringar.

Lokalt ledd utveckling sorterar under tematiskt mål 8 och 9 men bidrar till målpåfyllelse inom alla prioriteringar.

Tabell: Indikativ fördelning av medel per tematiskt mål (miljoner euro). Endast EU-medel redovisas här.

Tematiskt mål	EHFF	EJFLU	ERUF	ESF
1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation		71	261	
2. Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik		157	95	
3. Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag	X	188	283	
4. Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer		27	158	
5. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar		501		
6. Skydda miljön samt främja en hållbar användning av resurser	X	501		

7. Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur			102	
8. Främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet	X	29		424,4 ²
9. Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering		178	8,5 ³	154,9 ⁴
10. Investera i utbildning och i vidareutbildning, inklusive yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande		48		206,8
11. Förbättra den institutionella kapaciteten och effektiviteten hos den offentliga förvaltningen				
Tekniskt stöd		63	38	32,4
Total		1763	945	818,5
Andel medel för mål om klimatförändringar (procent)		66,4	27	

Tabell: indikativ EU-finansiering per program 2014–2020 (miljoner euro).

Program	ESI-fond	Totalt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Havs- och fiskeri-programmet	EHFF								
Landsbygds-programmet	EJFLU	1 763	258	258	249	249	249	250	250
LLU-programmet	ESF	8,3	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
LLU-programmet	ERUF	8,5	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
Regional-fondsprogrammen totalt	ERUF	936,5	126,0	128,5	131,1	133,7	136,4	139,1	141,9
Stockholm	ERUF	37,0	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6

² I beloppet ingår även socialfondsmedel och specifikt anslag för sysselsättningsinitiativet för unga.

³ Regionalfondsmedel inom ramen för ett program för lokalt ledd utveckling.

⁴ I beloppet ingår även socialfondsmedel för ett program för lokalt ledd utveckling.

Östra Mellansverige	ERUF	70,0	9,4	9,6	9,8	10,0	10,2	10,4	10,6
Småland och öarna	ERUF	66,0	8,9	9,1	9,2	9,4	9,6	9,8	10,0
Skåne-Blekinge	ERUF	61,0	8,2	8,4	8,5	8,7	8,9	9,1	9,2
Västsverige	ERUF	56,0	7,5	7,7	7,8	8,0	8,2	8,3	8,5
Norra Mellansverige	ERUF	147,0	19,8	20,2	20,6	21,0	21,4	21,8	22,3
Mellersta Norrland	ERUF	154,0	20,7	21,1	21,6	22,0	22,4	22,9	23,3
Övre Norrland	ERUF	212,1	28,5	29,1	29,7	30,3	30,9	31,5	32,1
Nationellt program	ERUF	133,2	17,9	18,3	18,6	19,0	19,4	19,8	20,2
Socialfondsprogrammet⁵	ESF	810,2	146,7	137,7	101,0	103,0	105,1	107,2	109,4

3.3 Horisontella principer

Enligt det gemensamma regelverket ska ett antal horisontella principer genomsyra alla program. Dessa är partnerskap och flernivåstyre, jämställdhet och icke-diskriminering samt hållbar utveckling.

Nedan följer en kort sammanfattning av dessa och hur de hanterats i partnerskapsöverenskommelsen.

3.3.1 Partnerskapsprincipen

Partnerskapsprincipen innebär att partnerskapsöverenskommelsen och programmen för ESI-fonderna ska utformas av medlemsstaten i ett organiserat partnerskap med representanter för berörda aktörer på regional och lokal nivå, nationella myndigheter samt andra berörda ekonomiska och sociala parter och organisationer från civilsamhället.

Regeringskansliet har under hela processen eftersträvat öppenhet, delaktighet och tydlighet i syfte att möjliggöra utbyte av idéer och erfarenheter, men också för att säkerställa förankring bland berörda aktörer. Partnerskapsöverenskommelsen har utarbetats i samverkan med berörda aktörer för att säkerställa en god dialog och förankring av prioriteringarna och innehållet i dokumentet. I partnerskapsöverenskommelsen finns en bilaga med samtliga aktörer som bjudits in till dialogmöten.

När det gäller de olika ESI-fonderna så finns sedan tidigare etablerade nätverk och existerande partnerskap. En viktig utgångspunkt i hela förankringsarbetet har varit att använda befintliga forum i så stor utsträckning som möjligt. Företrädare för regeringen träffar regelbundet länsstyrelser, övriga regionala aktörer, nationella statliga myndigheter och olika intresseorganisationer. I dessa dialoger har företrädare för regeringen konsekvent valt att ta upp och diskutera frågan om partnerskaps-

⁵ Uppgifterna avser såväl ESF-medel som medel för sysselsättningsinitiativet för unga.

3.3.2 Jämställdhet och icke-diskriminering

Genomförandet av den svenska politiken ska bidra till en långsiktig hållbar utveckling där kvinnors och mäns utvecklingskraft och innovationsförmåga sätts i förgrunden. Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv och ska bidra till att nuvarande och kommande generationer av kvinnor och män kan erbjudas sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden.

I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategi som används för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetsintegrering innebär att beslut inom alla politikområden ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Detta gäller såväl på nationell som på regional och lokal nivå. Sveriges jämställdhetspolitiska mål är också vägledande för jämställdhetsintegrering av ESI-fonderna. Utgångspunkten är att jämställdhet och icke-diskriminering inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska ses som dels horisontella principer som ska genomsyra de operativa programmen för ESI-fonderna, dels som ett medel för hållbar tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft. Detta innebär att alla fonder ska integrera och främja jämställdhetsperspektivet i genomförandet av sina program, inbegripet övervakning, rapportering och utvärdering.

När det gäller icke-diskriminering är Sveriges utgångspunkt att genomförandet av ESI-fonderna ska utgå från principen om förbud mot diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder.

3.3.3 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är en fråga om att säkerställa frihet och livschanser över generationer. Mer konkret handlar det om i vilken utsträckning som de beslut som fattas av samhällets institutioner är långsiktigt hållbara och robusta. Utgångspunkten bör vara att det finns ett samband mellan ekologisk, social och ekonomisk långsiktigt hållbar utveckling där resurserna brukas utan att förbrukas och med respekt för mänskliga rättigheter och demokrati.

Nationellt har Sverige arbetat för en hållbar utveckling sedan FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. I praktiken har det nationella arbetet för en bättre miljö, social utveckling och stabilitet samt ekonomisk utveckling funnits före 1992 även om det inte skedde under begreppet hållbar utveckling. Riksdagen beslutade 1999 att det skulle finnas femton nationella miljö kvalitetsmål för Sverige. I november 2005 antogs ett sextonde miljö kvalitetsmål. Arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen utgör grunden för den nationella miljöpolitiken och följs upp årligen.

Målsättningen att begränsa klimatpåverkan integreras i arbetet med ESI-fonderna. På så vis bidrar ESI-fonderna till att 20 procent av EU-budgeten går till klimatrelevanta insatser. Även de åtgärder och investeringar, inklusive kunskaps-, informations- och utbildningsinsatser, som inte direkt syftar till minskad klimatpåverkan kan påverka energiförbrukning och energieffektivitet, transportbehov m.m. De svenska målsättningarna framgår av tabellen i avsnitt 2.3.

3.4 Territoriell utveckling

ESI-fonderna ska bidra till att EU 2020-målen uppnås, vilket bl.a. innebär att den territoriella sammanhållningen ska stärkas med hjälp av fondernas medel och utifrån de territoriella förutsättningarna i medlemsstaterna och i regionerna. Artikel 174 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt stadgar hur unionen ska gå till väga för att främja en harmonisk utveckling genom att stärka sin ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning. Europeiska unionen ska sträva efter att minska skillnaderna mellan utvecklingsnivåerna i olika regioner och ta särskild hänsyn till landsbygdsområden, dels områden som påverkas av strukturovandlingar och dels regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, ö-regioner, gränsregioner och bergsregioner. Särskilda bestämmelser för glest befolkade områden gavs även när Sverige och Finland blev medlemmar av EU 1995. Den särskilda statusen som glehetsregioner med högre stödnivåer har i hög utsträckning använts för att prioritera insatser för ökad tillgänglighet. Kompensationsbidraget till områden med naturliga och särskilda begränsningar inom landsbygdsprogrammet är ett exempel. Målet med bidraget är att kompensera för naturliga och särskilda begränsningar med utgångspunkt i de regler som finns för regionalfonden.

I artikel 11 i regionalförförordningen⁶ om de extra glehetsmedlen ges Sveriges två nordligaste NUTS2-regioner (Sverige är indelat i åtta NUT2-områden som sammanfaller med programområdena för de åtta programmen inom Europeiska regionala utvecklingsfonden), Övre Norrland och Mellersta Norrland, ett undantag från reglerna för den tematiska koncentrationen. Förordningen hänvisar särskilt till tillgänglighet och långa avstånd till stora marknader.

I det gemensamma regelverket anges ett antal verktyg som medlemsstaterna erbjuder för att hantera territoriella utmaningar och skillnader. Några av dessa verktyg beskrivs kortfattat nedan.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006.

3.4.1 Lokalt ledd utveckling

Principen om lokalt ledd utveckling bygger på att grupper som bildas på den lokala nivån involveras i genomförandet av ESI-programmen. Utifrån identifierade behov och möjligheter i en lokal geografi utarbetas en strategi. Den lokala utvecklingsstrategin utarbetas och genomförs i ett samarbete mellan den privata, offentliga och civila sektorn genom s.k. LAG (Lokala aktionsgrupper). Lokalt ledd utveckling bygger på den s.k. leader-metoden som tillämpades under programperioden 2007–2013.

Under perioden 2014–2020 kommer Sverige att tillämpa lokalt ledd utveckling inom samtliga fyra ESI-fonder.

Även om en lokal strategi finansieras av flera fonder kan ett projekt inom strategin enbart finansieras av en fond. LAG-grupperna kommer att arbeta med att mobilisera projekt, ta emot projektansökningar, bereda och prioritera projektansökningar samt vara ett stöd åt projektägarna vid deras ansökning om utbetalning. Formellt beslut om stöd och utbetalningar fattas av Statens jordbruksverk som är förvaltande myndighet för lokalt ledd utveckling.

Den geografiska avgränsningen av områden sker genom att de lokala aktörerna utifrån identifierade behov formar ett relevant område för insatser. Vilka typer av områden som kommer att vara möjliga att inkludera i lokalt ledd utveckling beskrivs i landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt regionalfondens och socialfondens särskilda program för lokalt ledd utveckling.

Tabell: Budgeten för CLLD 2014–2020 (miljoner euro, EU-finansiering och övrig offentlig medfinansiering)

Finansiering	EJFLU	EHFF	ERUF	ESF
Totalt	200	Ej klart	17	16,7

3.4.2 Integrerad territoriell investering

Integrerad territoriell investering är ett verktyg som kan användas för att genomföra territoriella strategier på ett integrerat sätt genom resursallokering från olika insatsområden inom ett eller flera program.

I ett regionalt strukturfondsprogram, Västsverige, kommer insatser för hållbar stadsutveckling att genomföras genom integrerade territoriella investeringar. Göteborg är Västsveriges största stad och det är där urbaniseringens utmaningar och möjligheter framträder som tydligast. Hållbar stadsutveckling avgränsas därför, inom programmet, till att omfatta Göteborgs kommun. Insatserna kommer att vara möjliga att avgränsa och därmed följa upp och utvärdera inom programmets insatsområden. Ingen delegering av myndighetsuppgift kommer att göras. Detta ställningstagande grundar sig på flera faktorer såsom förenkling och en strävan att minska den administrativa bördan. Den lokala nivån kommer att ha inflytande på urvalet av insatser. Se vidare i avsnitt 3.4.3 om Hållbar stadsutveckling.

Städerna spelar en viktig roll i genomförandet av målen i EU 2020-strategin. Särskilda medel ska därför avsättas för hållbar stadsutveckling.

Insatserna för hållbar stadsutveckling hanteras till stor del inom ramen för de åtta regionalfondsprogrammen, men fondsamverkan är möjlig och bör kunna ske där det är relevant med t.ex. socialfondsprogrammet. Den övergripande principen för hållbar stadsutveckling är att regionerna ansvarar för att beskriva och adressera, utifrån sina regionala utvecklingsstrategier, de territoriella utmaningar som har bäring på hållbar stadsutveckling. Inom regionalfondsprogrammen avsätts cirka 50 miljoner euro, drygt 5 procent av de totala medlen från regionalfondsprogrammen, till insatser för hållbar stadsutveckling. Insatserna definieras och motiveras för varje programområde och är framtagna av regionala och lokala aktörer för ett visst geografiskt område. Sektorsövergripande integrerade planer och strategier är ett sätt att länka samman utmaningar som t.ex. integration på arbetsmarknaden, innovation, entreprenörskap, social inkludering, rumslig segregation, kulturell mångfald, miljöproblem och klimatförändringar som påverkar vissa urbana områden.

Tre av åtta regionala strukturfondsprogram har valt att prioritera insatser för hållbar stadsutveckling (Stockholm, Skåne-Blekinge och Västsverige). I Stockholm är hela programmet avsatt för insatser för hållbar stadsutveckling. I Skåne-Blekinge avsätts 18 procent till ett särskilt insatsområde för hållbar stadsutveckling. I Västsverige kommer 5 procent av medlen att prioriteras för hållbar stadsutveckling inom ramen för samtliga insatsområden genom en integrerad territoriell investering.

3.4.4 Gränsöverskridande samarbete

Många av de utmaningar som man ser i Sverige men även inom EU sträcker sig i allt högre grad över nationsgränser. Det gäller såväl nationell som regional och lokal nivå. Det effektivaste sättet att lösa gränsöverskridande problem är genom samarbete. Regeringens inriktning är att på ett strategiskt sätt använda möjligheter som ESI-fonderna ger till att genomföra och finansiera samarbetsprojekt med partner i andra medlemsstater och i tredjeland.

EU:s Östersjöstrategi (EU:s Östersjöstrategi omfattar alla EU:s östersjöländer, Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland och Danmark) ger viktig vägledning för valet av insatser och bidrar till att de operativa programmen kan användas på ett mer målmedvetet och fokuserat sätt för att möta gemensamma utmaningar för Östersjöregionen. EU:s Östersjöstrategi bidrar till målen i EU 2020-strategin genom ett fördjupat regionalt samarbete. För att programmen på ett effektivt sätt ska bidra till målen för EU 2020-strategin och till målen i EU:s Östersjöstrategi är det nödvändigt att fokusera insatserna där de gör mest nytta.

Programmen för Europeiskt territoriellt samarbete finansieras av regionalfonden och är en viktig del av den regionala tillväxtpolitiken.

Skr. 2013/14:218 Sverige deltar i totalt 13 program för Europeiskt territoriellt samarbete. Förutom de fyra interregionala nätverksprogrammen som omsluter samtliga 28 medlemsstater deltar Sverige i sex gränsregionala (Nord, Botnia-Atlantica, Sverige-Norge, Öresund-Kattegatt-Skagerrak, Central Baltic och South Baltic) och tre transnationella program (Östersjö, Nordsjö och Norra Periferin och Arktis).

4 Villkor, genomförande och utvärdering

Det gemensamma regelverket sätter upp ett antal villkor och krav på medlemsländerna gällande användningen av ESI-fondernas medel och för val av mål, prioriteringar och insatser inom de operativa programmen. Detta görs för att säkerställa att rätt förutsättningar finns för att insatserna ska kunna utföras på ett effektivt sätt och på så vis bidra till de mål och resultat som eftersträvas. Medlemsländerna ska också visa att administrationen av de operativa programmen är väl genomtänkt och kan utföras på ett effektivt sätt.

4.1 Förhandsutvärdering

Medlemslandet ska utföra en förhandsutvärdering av de operativa programmen för att förbättra kvaliteten på programmets utformning. Denna utvärdering ska göras efter ett antal uppställda kriterier som anges i den gemensamma förordningen. Det gäller bl.a. följande.

- Hur väl programmen bidrar till EU 2020-strategin.
- Samstämmighet mellan förslaget program och andra instrument.
- Att fördelningen av budgetmedel överensstämmer med programmets mål.
- Att mål och prioriteringar stämmer överens med landets utvecklingsbehov som identifierats i t.ex. nationella reformprogrammet.

Förhandsutvärderingarna för respektive fonds program sammanfattas i partnerskapsöverenskommelsen.

4.2 Koordinering mellan ESI-fonder och andra instrument

Utöver det viktiga målet om att säkerställa att ESI-programmen är koordinerade med varandra bör även koordinering mellan fonderna och andra instrument säkerställas. Partnerskapsöverenskommelsen belyser

4.3 Förhandsvillkor

För att EU-kommissionen ska acceptera ett medlemslands val av tematiska mål och finansiering måste medlemslandet visa att ett antal villkor uppfylls. Detta benämns ”förhandsvillkor”. Om ett förhandsvillkor inte är uppfyllt har EU-kommissionen möjlighet att vidta åtgärder.

Regeringen gör bedömningen att samtliga relevanta villkor är uppfyllda.

4.4 Resultatreserv och översyn

Enligt det gemensamma regelverket ska ett resultatramverk tillämpas för varje program, i syfte att kunna följa upp programmets utveckling och måluppfyllelse. Under 2019 kommer EU-kommissionen i samarbete med medlemsstaterna att göra en bedömning av om de milstolpar och delmål som satts i programmen har uppnåtts senast 2018. Bedömningen kan leda till att EU-kommissionen föreslår att medlemsstaten omfördelar medel inom programmet samt gör nödvändiga ändringar i programmet till följd av omfördelningen. Allvarliga brister i programmets genomförande kan leda till att betalningarna ställs in av EU-kommissionen.

Viktiga principer för resultatramverket är att indikatorer, milstolpar och mål i programmen är:

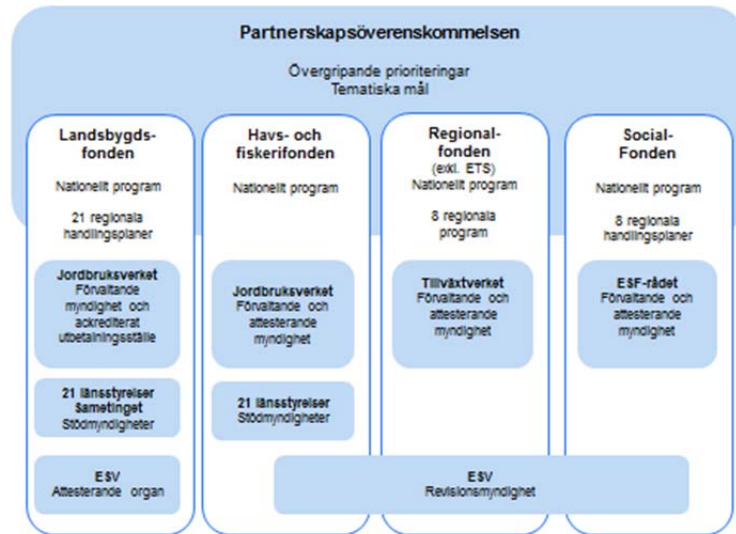
- realistiska, uppnåeliga, relevanta samt att de fångar väsentlig information om insatserna,
- konsistenta och överensstämmande med de specifika målen för insatserna,
- transparenta, med objektiva verifierbara mål, identifierbara data samt där det är möjligt, offentligt tillgängliga,
- kontrollerbara, utan att innebära en oproportionerlig administrativ börda,
- konsekventa och jämförbara mellan programmen, där så är lämpligt.

Framstegen mot att uppnå mål ska övervakas med hänvisning till ett antal indikatorer. För varje prioritering i ett program bör det vara klart hur resurserna bidrar till de planerade resultaten.

4.5 Programmets genomförande och administration

Sverige kommer att behålla den genomförandeorganisation som tillämpades under programperioden 2007–2013.

Skr. 2013/14:218 Ett flertal myndigheter kommer att ansvara för genomförandet och administrationen av ESI-fonderna, se figuren nedan.

Krav på ökad fondsamordning i nästa programperiod kommer att innebära ökad samordning mellan de förvaltande myndigheterna inom en rad områden. De tre ansvariga myndigheternas samordningsansvar har därför formaliserats i ett regeringsuppdrag under hösten 2013 med syfte att stärka kapaciteten gemensamt. Uppdraget har resulterat i att en så kallad fondsamordningsgrupp inrättats under ledning av Tillväxtverket. På sikt bör detta leda till en effektivare och mer samordnad förvaltning. I uppdraget ligger även att i så stor utsträckning som möjligt skapa enhetlighet och förenkling i genomförandet av ESI-programmen. Exempel på områden där myndigheterna planerar att samarbeta är schabloner, klumpsummor och uppföljning och utvärderingar.

4.6 Elektroniskt datautbyte

Elektroniskt datautbyte identifieras som mycket viktigt för att säkerställa koordinering mellan fonderna.

De förvaltande myndigheterna har gjort en gemensam genomgång av utvecklingsbehov kopplade till it-utveckling. De tre ansvariga myndigheterna arbetar gemensamt med att analysera de utvecklingsbehov som rör genomförandet för programperioden.

Att minska den administrativa bördan är högprioriterat för både EU-kommissionen och regeringen. Redan 2006 beslutade regeringen att starta ett brett förenklingsarbete där också myndigheterna fick ett tydligt uppdrag att bistå Regeringskansliet med att ta fram underlag och åtgärder för förenklingsarbetet. Detta arbete är pågående och myndigheterna redovisar årligen resultaten till regeringen. Med regeringens uppdrag om att etablera fondsamordningsgruppen utvecklas och förstärks detta arbete ytterligare.

5 Förväntade resultat

I denna tabell presenteras de utmaningar och behov respektive fond identifierar för de tematiska mål som valts samt identifieras de resultat programmets insatser förväntas leda till.

De tematiska målen är indelade efter de tre övergripande prioriteringarna.

Tabell: insatslogik ESI-fonderna 2014–2020

TEMATISKT MÅL	UTMANINGAR/ BEHOV	FÖRVÄNTADE RESULTAT
<i>Övergripande prioritering 1: Främja konkurrenskraft, kunskap och innovation</i>		
1: Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.	<i>EJFLU:</i> Behov av strukturutveckling. Innovationer på landsbygden behövs för att utveckla företagen, generera arbetstillfällen och lösningar på problem som uppstår till följd av glesa strukturer och demografiska utmaningar. Tillämpad forskning och spridning av forskningsresultat till lantbrukare och landsbygdsföretag är bristfällig.	<i>EJFLU:</i> Ett mer hållbart och konkurrenskraftigt lantbruk genom ett ökat innovationsinnehåll och satsningar på investeringar. Kunskapsnivån hos lantbruksföretag och andra företag på landsbygden höjs och samarbetet mellan företag och mellan utvecklingsfrämjande aktörer verksamma på landsbygden ökar. Detta leder till utveckling inom företagen, fler företag på landsbygden, stärkt konkurrens- och

	<p><i>ERUF:</i> På grund av låg FoU- och kunskapsintensitet hos små och medelstora företag samt låg produktivitet finns behov av ökad samverkan och kunskapsbildning mellan innovationsaktörer, internationalisering, utvecklad innovationskapacitet samt stödjande strukturer för kommersialisering inom såväl befintliga som potentiella tillväxtområden.</p>	<p>attraktionskraft med gynnsammare förutsättningar för utveckling på landsbygden och bättre fungerande innovationssystem.</p> <p><i>ERUF:</i> Regionalfondsprogrammets insatser leder till ett ökat utbyte mellan näringsliv/innovation, forskning och utbildning samt till att fler små och medelstora företag är involverade i innovationsarbetet. Detta leder i sin tur till en ökad förmåga hos företagen att bidra till innovationer i form av produkter, tjänster och affärsmodeller skapas och kommersialiseras. Ökad avkastning och tillgängliggörande av FoU innebär ökad konkurrenskraft, produktivitet utveckling hos små och medelstora företag samt fler produkter och tjänster som snabbare når ut på marknaden. Regionalfonden kommer vidare bidra till byggande av högprioriterad forskningsinfrastruktur. Till exempel från den s.k. ESFRI-listan⁷, vilket kommer att stärka Sverige som forsk-</p>
--	---	--

⁷ European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) är ett initiativ som lyder under EU-kommissionen. ESFRI har tagit fram en lista som redovisar vilka forskningsinfrastrukturer som är mest angelägna att bygga i Europa.

		ningsnation, öka konkurrenskraften, bidra till ekonomiskt hållbar tillväxt och skapa nya arbetstillfällen.
2: Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik.	<p><i>EJFLU:</i> Tillgången till robusta och snabba bredband är i dagsläget ojämnt fördelad över landet och utbyggnad behöver främst ske på landsbygden i områden där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad. Tillgång till bredband är en mycket viktig förutsättning för att leva och bedriva verksamhet på landsbygden. För exempelvis jordbruk, skogsindustri och besöksnäring är det av stor vikt att kunna använda moderna digitala tjänster i verksamheten och för den enskilde att kunna ta del av det ökade digitala samhällsutbudet.</p> <p><i>ERUF:</i> Glest befolkningsunderlag tillsammans med stora avstånd mellan orter skapar i vissa regioner behov av digitala lösningar för företag, organisationer och hushåll. Fokus för utbyggnad av bredband med hög överföringshastighet inom regionalfonden ska därför ligga på att binda samman orter och områden med målet att öka den regionala konkurrenskraften och bidra till ett bättre företagsklimat för t.ex. besöksnäringen,</p>	<p><i>EJFLU:</i> Insatserna ska leda till förbättrad tillgång till bredband med hög överföringshastighet på landsbygden, som når fler företag, organisationer och hushåll och förbättrar utvecklingskraften lokalt genom att skapa bättre förutsättningar för att bedriva verksamhet och bo på landsbygden. Insatserna ska minska den digitala klyftan mellan landsbygd och tätort genom att öka bredbandstäckningen nära slutanvändaren och förbättra hastigheten och robustheten i näten.</p> <p><i>ERUF:</i> Insatserna ska bidra till att ge företag, organisationer och hushåll även i glest befolkade delar av landet, där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad, möjlighet att dra nytta av de möjligheter som digitalisering och tillgång till kraftfullt bredband ger, så att arbetsmetoder kan effektiviseras och nya tjänster och affärsmodeller utvecklas. Insatserna syftar</p>

	<p>hållbar tillväxt och ökad attraktionskraft. Ökad tillgång till bredband för företag underlättar användningen av it-baserade lösningar som kan bidra till ökad tillgänglighet och effektivitet i glest befolkade områden. Då it kan fungera som motor för att utveckla nya processer, produkter och tjänster är det viktigt att programmen också bidrar till att utveckla och främja efterfrågan på it-tillämpningar för offentlig sektor för att hantera bl.a. samhällsutmaningar som klimat-, miljö- och energifrågor. Till stor del handlar insatserna om att förenkla för privatpersoner och företag.</p>	<p>också till att förbättra förutsättningar för handel och företagande såväl inom som utanför regionen och skapar förutsättningar för ett gott näringslivsklimat och attraktiva livsmiljöer. Insatserna ska också bidra till ökad användning av befintliga och nya digitala tjänster för att öka tillgängligheten till privat och offentlig service.</p> <p>Satsningarna inom ramen för EJFLU och ERUF kommer att komplettera och förstärka varandra. Inom ERUF kommer stöd till mer övergripande ortssammanbindande nät att prioriteras medan satsningarna inom EJFLU kommer att fokuseras på bredbandsnät nära slutanvändaren. Satsningarna är beroende av varandra då de mer lokala näten är beroende av att de större näten är sammanhållande och har en god kapacitet och är tillförlitliga.</p>
3: Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.	<p><i>EJFLU</i>: Vikande lönsamhet i lantbruket, speciellt för djurhållande producenter inom vissa sektorer. Behov av strukturutveckling, låg lönsamhet, brister i arbetsmiljön och ökande</p>	<p><i>EJFLU</i>: Ett mer hållbart och konkurrenskraftigt lantbruk genom strukturutveckling. Fler unga kommer in i lantbruket. Den svenska livsmedelsproduktio-</p>

	<p>svårigheter att få tillgång till riskkapital gör att för få unga kommer in i lantbruket.</p> <p><i>EHFF:</i> Dålig lönsamhet och låg förädlingsgrad inom fisket, kunskapsbrist samt höga investeringskostnader inom både fiskenäringen och vattenbrukssektorn.</p> <p><i>ERUF:</i> Fler företag behöver bli mer innovativa och snabbväxande samt bättre utnyttja potentialen i nya tillväxtmarknader. Behov av riskkapital för investeringar i tidiga skeden. Det finns områden med behov av marknadskompletterande finansiering. I det ligger i att bidra till att det utvecklas olika finansieringstekniska instrument. Antalet aktiva fonder som investerar i små tillväxtföretag i tidig fas har minskat kraftigt de senaste åren vilket också innebär ett behov av att öka dynamiken och mångfalden inom den privata venture-capitalmarknaden att investera kapital i tidig fas. Vidare finns även inom flera regioner ett behov av att diversifiera näringslivs-</p>	<p>nens anseende, och därmed konkurrenskraft, stärks. Fler lantbrukare diversifierar sin verksamhet.</p> <p><i>EHFF:</i> Företag med koppling till fisket och vattenbruket ökar sin kompetens på området och kan därmed tillgodose marknadens behov av högkvalitativa och hållbart producerade produkter. Därutöver är en mer utvecklad blå ekonomi också ett viktigt mål.</p> <p><i>ERUF:</i> Resultat i form av företagens ökade introduktion på nya marknader, introduktion av nya produkter eller tjänster samt skapande av kvalificerade samarbeten mellan privata och offentliga aktörer. Stärkta stödkonstruktioner för att identifiera och ta till vara nya affärsidéer med tillväxtpotential och för att korta vägen till marknader.</p> <p>Företagen har tillgång till en god kapitalförsörjning som stimulerar innovations- och marknadsutveckling, konkurrenskraft samt en vital riskkapitalbransch som tillgodoser investeringsbehovet hos små företag. Bildandet av</p>
--	---	---

	strukturen för att delklara av konjunktursvängningar, dels ta till vara kompetens och arbetstillfällen. Det finns därför behov av ökad stimulans för affärsutveckling på regionala, nationella och internationella marknader. I detta innebär också att öka samspelet mellan rådgivningsaktörer för att bättre möta entreprenörernas behov.	en fond som i sin tur ges möjlighet att medfinansiera privata venture-capitalfonder (nationella programmet). Programmen ska också bidra till ett företagsklimat som främjar företagande och positiva attityder till entreprenörskap och ett stödsystem som bidrar till ett breddat entreprenörskap. Arbetsgivares tillgång till kompetens har förbättrats.
<i>Övergripande prioritering 2: Förstärkt hållbart effektivt nyttjande av resurser för en hållbar tillväxt</i>		
4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.	<p><i>EJFLU:</i> Behov av att producera förnybar energi och förbättrad energieffektivitet samt minskad kolavgång och ökad kolinlagring inom lantbruket.</p> <p><i>ERUF:</i> Behov av ökad samverkan mellan företag, universitet och högskolor, offentlig sektor samt utveckling av test- och demonstrationsmiljöer för energiteknikutveckling. Finns även behov av insatser som stöder företag med energisnåla produkter, tjänster eller lösningar att nå nya marknader. Det finns vidare behov av marknadskompletterande riskkapitalinsatser inom energisektorn som bidrar till omställning</p>	<p><i>EJFLU:</i> Ökad biogasproduktion och energieffektivisering samt minskad användning av fossila bränslen inom lantbruket. Förbättrad luftkvalitet genom minskade utsläpp och klimatpåverkan.</p> <p><i>ERUF:</i> Insatserna inom regionalfonden förväntas bidra till omställning mot en koldioxidsnål ekonomi med teknikutveckling, nya affärsmöjligheter och nya arbetstillfällen. Insatserna förväntas även bidra till utvecklade system för effektiva innovationsprocesser i syfte att ge avkastning i utvecklade eller hållbara produkter, tjänster och lösningar inom energiområdet. Detta kan ske bl.a. genom att kommersialisera FoU. Energieffektivisering i företag</p>

	mot en koldioxidsnål ekonomi.	och ökad specialisering inom förnyelsebar energi och energiteknik bidrar till en minskad miljöbelastning och skapar nya arbetstillfällen. Energieffektiv och koldioxidsnål teknik i innovativa lösningar har implementerats inom bostads- och transportsektorn. Utbudet av privat riskkapital i tidiga skeden har stärkts inom området förnybar energi och energieffektivisering. Miljöanpassad upphandling fungerar som ett viktigt styrmedel inom både offentlig och privat sektor.
5: Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar.	<i>EJFLU</i> : Klimatförändringarna ställer krav på ökad anpassningsförmåga inom lantbruket.	<i>EJFLU</i> : Ökad kompetens om hur hantera klimatförändringens effekter. Lantbruket har påbörjat sin anpassning till ett förändrat klimat och genomfört investeringar i preventiva åtgärder för att möta effekterna av klimatförändringar t.ex. i form av ökad nederbörd. Lantbruket har inlett ett ökat makroregionalt samarbete om klimat-anpassning.
6: Skydda miljön samt främja en hållbar användning av resurser.	<i>EJFLU</i> : Flertalet miljö-kvalitetsmål är ännu inte uppnådda. Detta gäller bland annat ett rikt odlingslandskap, ingen övergödning och myllrande våtmarker som påverkas av jordbruksverksamhet.	<i>EJFLU</i> : Ett öppet och variationsrikt odlingslandskap med inslag av våtmarker och småvatten. Minskat växtnäringsläckage från jordbruket till vattendrag, sjöar och hav, där Östersjön är särskilt utsatt. Skogens biologiska mångfald bevaras.

	<p><i>EHFF:</i> Svaga bestånd, högt fisketryck, miljöhot, biologisk mångfald i haven, klimatförändringar, komplext regelverk, sjukdom och smittspridning inom vattenbruket samt behovet av att bidra till miljövänligare vattenbruksverksamhet.</p>	<p><i>EHFF:</i> Ett mer miljömässigt hållbart fiske som kan bidra till att uppfylla målsättningen om maximal hållbar avkastning. I detta ingår att främja en bättre selektivitet, mer hållbara produktionsmetoder inom både fisket och vattenbruket genom tydligt miljöfokus och bättre djurvälstånd samt ett bättre skydd av den akvatiska miljön. En god miljöstatus i våra hav som möjliggör en långsiktigt hållbar produktionsförmåga.</p>
<p>Övergripande prioritering 3: Öka sysselsättningen. främja anställbarhet och social inkludering</p>		
<p>8: Främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.</p>	<p><i>EHFF:</i> Dåligt utbud av möjligheter för vidareutbildning och kompetensutveckling, hög medelålder inom fiskarkåren samt dålig lönsamhet inom fisket och vattenbruket.</p> <p><i>EJFLU:</i> Glesa strukturer försvårar samarbete och ger otillräckligt marknadsunderlag vilket påverkar landsbygdsföretagens utveckling och lönsamhet. Investeringar på landsbygden ses ibland som osäkra och det kan försvåra tillgången till investeringskapital.</p> <p><i>ESF:</i> Långsiktiga utmaningar till följd av den demografiska utvecklingen. Utma-</p>	<p><i>EHFF:</i> Förhöjd kunskap och livslångt lärande för yrkesfiskare och vattenbrukare som kan stärka rörligheten på marknaden, ökad lönsamhet, förbättrat samarbete och positiva spridningseffekter på den lokala ekonomin.</p> <p><i>EJFLU:</i> Företagandet på landsbygden utvecklas genom investeringar. Fler möjligheter till sysselsättning inklusive företagande för kvinnor och män.</p> <p><i>ESF:</i> Övergångarna till arbete ökar för personer som står långt från arbetsmarknaden genom insatser i form av</p>

	<p>ningarna förstärks av sviterna från den finansiella krisen. En svag efterfrågan på arbetskraft drabbar särskilt unga, kvinnor och män födda utanför EU och personer med funktionsnedsättningar som påverkar arbetsför mågan.</p>	<p>bättre matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, utbildning, praktik, arbete, liksom förberedande insatser. Arbetsgivare får stöd t.ex. i handledning och anpassning av arbetets innehåll och organisering som stärker möjligheterna att erbjuda arbete eller praktik. Praktikplatser med tillhörande insatser kopplade till arbetsgivaren anordnas, vägledning och nya sätt att arbeta med sysselsättningsinsatser utvecklas i syfte att underlätta för ungas etablering på arbetsmarknaden och deltagande i utbildning. Insatser för att förebygga framtida avhopp från gymnasieskolan genomförs. Insatserna är vid behov individanpassade och samverkan mellan olika relevanta aktörer utvecklas.</p>
<p>9: Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering.</p>	<p><i>EJFLU:</i> Ung kvinnor och män lämnar landsbygden för att skaffa sig högre utbildning, utan att återvända. Befolkningsstrukturen är gles, grundläggande service bristfällig och landsbygden domineras av låglöne-sektorer. Behov finns av att finna lokala lösningar.</p> <p><i>ESF:</i> Sverige står inför långsiktiga utmaningar till följd av den demografiska utvecklingen. Utmaningarna förstärks av sviterna från den finansiella krisen. En svag efterfrågan på</p>	<p><i>EJFLU:</i> Landsbygdens attraktivitet ökar så att fler väljer att bo och verka där. Lokala nivån deltar aktivt i utvecklingen av landsbygden.</p> <p><i>ESF:</i> Övergångarna till arbete ökar för personer som står särskilt långt från arbetsmarknaden. Insatserna är individanpassade bl.a. för att svara mot en sammansatt problematik i form av arbetslöshet i kombination med ohälsa eller funktions-</p>

	<p>arbetskraft drabbar särskilt unga, kvinnor och män födda utanför EU och personer med funktionsnedsättningar som påverkar arbetsförmågan. Risken är påtaglig att många personer i dessa grupper hamnar allt längre från arbetsmarknaden och får svårt att komma tillbaka när efterfrågan förändras.</p>	<p>nedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Arbetsmarknaden breddas bl.a. genom socialt företagande. Möjligheter till rehabilitering, arbetsträning och förrehabilitering, eller tillgång till utbildning och praktik utvecklas och/eller tillämpas. Personer inom privat, offentlig och ideell sektor deltar på olika sätt i tillämpning eller utveckling av metoder inom ramen för ett projekt. Samverkan mellan olika berörda aktörer utvecklas.</p>
<p>10: Investera i utbildning och i vidareutbildning, inklusive yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande.</p>	<p><i>EJFLU:</i> Behov av att stimulera kunskapsöverföring och kompetensutveckling.</p> <p><i>ESF:</i> I vissa delar av landet kan både behov av kompetens- och arbetskraftsbrist förutses till följd av den demografiska utvecklingen. Höga krav på arbetsmarknadens omställningsförmåga medför behov av förnyad och utvecklad kompetens i privat, offentlig och ideell sektor. För att klara kompetensförsörjningen och samtidigt bredda vägarna till arbete för unga och andra nytillträdda på arbetsmarknaden, behöver kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad stärkas.</p>	<p><i>EJFLU:</i> Ökad kompetens och kunskap för att möta landsbygdens utmaningar, till exempel inom miljöområdet och inom affärsutveckling.</p> <p><i>ESF:</i> Ställningen på arbetsmarknaden för deltagande kvinnor och män stärks samtidigt som arbetsgivarnas tillgång till kompetens förbättras. Tillgången på kompetens som svarar mot verksamhetens krav och arbetsmarknadens behov ökar. Kapaciteten för lärande på arbetsplatsen utvecklas inom ramen för exempelvis yrkesutbildning inom gymnasieskolan, den kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan samt i yrkesintroduktionsanställningar. Stödstrukturer utvecklas som säkerställer kvalitet i lärandet och möjliggör för fler arbetsgivare att erbjuda jobb med ett definierat utbildningsinnehåll</p>

<p>7: Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinfrastuktur</p>	<p><i>ERUF:</i> Behov av ökad tillgänglighet för företagens konkurrenskraft och för att vidga arbetsmarknaden. Tillgängligheten inom flera regioner behöver förbättras samt insatser för övergång till mer hållbara transportmedel. Svagt utvecklade kollektiva transportmöjligheter och små funktionella arbetsmarknader begränsar arbetskraftens rörlighet och företagets förmåga att hitta rätt kompetenser. Näringslivets konkurrenskraft är starkt beroende av väl fungerande och robusta transportsystem för såväl gods- som persontrafik.</p>	<p>ERUF: Utvecklade samt smarta och hållbara transportlösningar som underlättar kopplingar till omvärlden och ökar arbetskraftens rörlighet. Förbättrad kapacitet av befintligt transportsystem med positiv effekt på näringslivets konkurrensförmåga samt fler långsiktigt hållbara transportsystem.</p>
--	--	---

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 april

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Adelson, Liljeroth, Ohlsson, Norman, Attefall, Kristersson, Hatt, Löf, Arnholm, Svantesson

Föredragande: statsrådet Löf

Regeringen beslutar skrivelse 2013/14:218 Partnerskapsöverenskommelsen